

Taraxacum wijtmaniae, spec. nov.

door

A. A. STERK en A. G. FENGLER (Vakgroep Bijzondere Plantkunde, Amsterdam)

Taraxacum wijtmaniae Sterk et Fengler, spec. nov.-*fig. 1*. Planta 0,4–0,8(–1,0) dm alta, basi dense araneosa vel araneoso-pilosa. Folia parsino-viridia, subtus conspicue

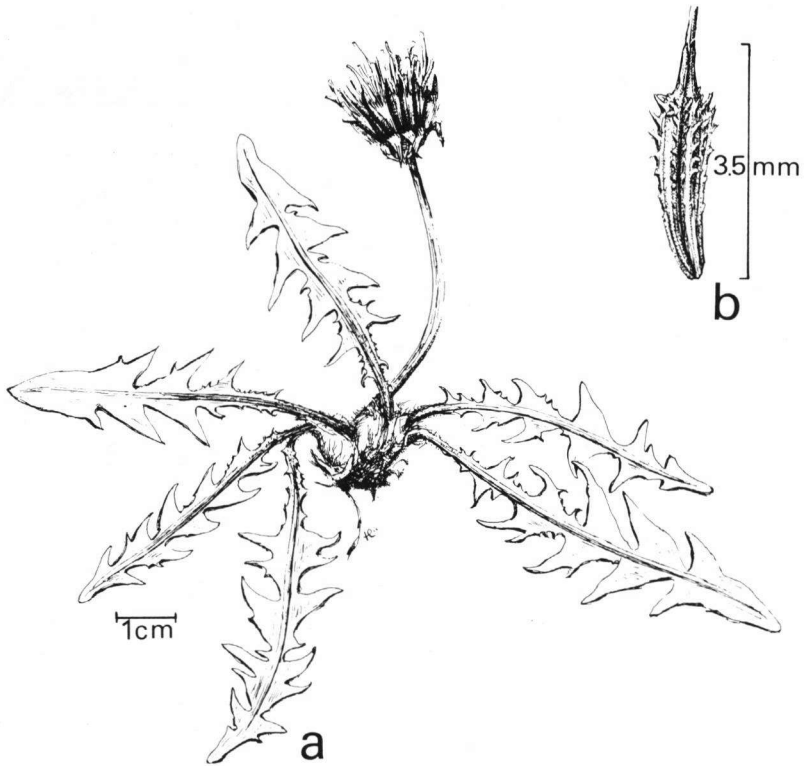

Fig. 1. *Taraxacum wijtmaniae* Sterk et Fengler, a: habitus, b: vrucht.

araneosa, petiolis angustis (nervique mediano hirsuto-araneosa, praesertim in parte inferiore rufopurpureo); lobi laterales utrinque 3–6, retroversi vel recurvi, triangulares vel unguiculati, acuti, dorso saepe argute dentato vel in lobis superioribus subinciso vel sublaciniato; interlobia sat brevia angusta, purpureo- vel atroviolaceo-colorata, interdum dentata; lobus terminalis anguste sagittatus, saepe parvus, interdum sat elongatus, dentatus vel sublobulatus, acutus. Scapi araneosi. Involucrum obscure viride, basi sat crassum rotundatum, ca. 10 mm latum. Squamae exteriores ovatae vel late lanceolatae, 6–7 mm longae, angustissime marginatae, erectopatentes, saepe ciliolatae, in costa atroviolaceae. Calathium 2,5–3 cm diametro, paulo radians, saturate luteum. Ligulae marginales extus stria atropurpurea ornatae. Antherae polliniferae. Stylus et stigmata lutescentia vel paulo fuscescentia. Achenium stramineum, dense breviter spinulosum, in pyramidem brevem abrupte abiens, pyramide inclusa ca. 3,5 mm longum. Rostrum 8–9 mm longum; pappus niveus, 5–6 mm longus. $2n = 24$.

Species sectionis *Vulgaria* Dahlst.

Holotypus: Terschelling, De Grie, droog weiland op de overgang van duinen naar kwelder. A. G. Fengler 10.5.1976 (AMD 101977).

Isotypus: Herb. Van Soest 55952 (L).

T. wijtmaniae wordt gekenmerkt door zijn sterke beharing; deze is veel dichter dan bij *T. haematicum* Hagl. en *T. rubrisquameum* M. P. Christ., waardoor verwarring met deze

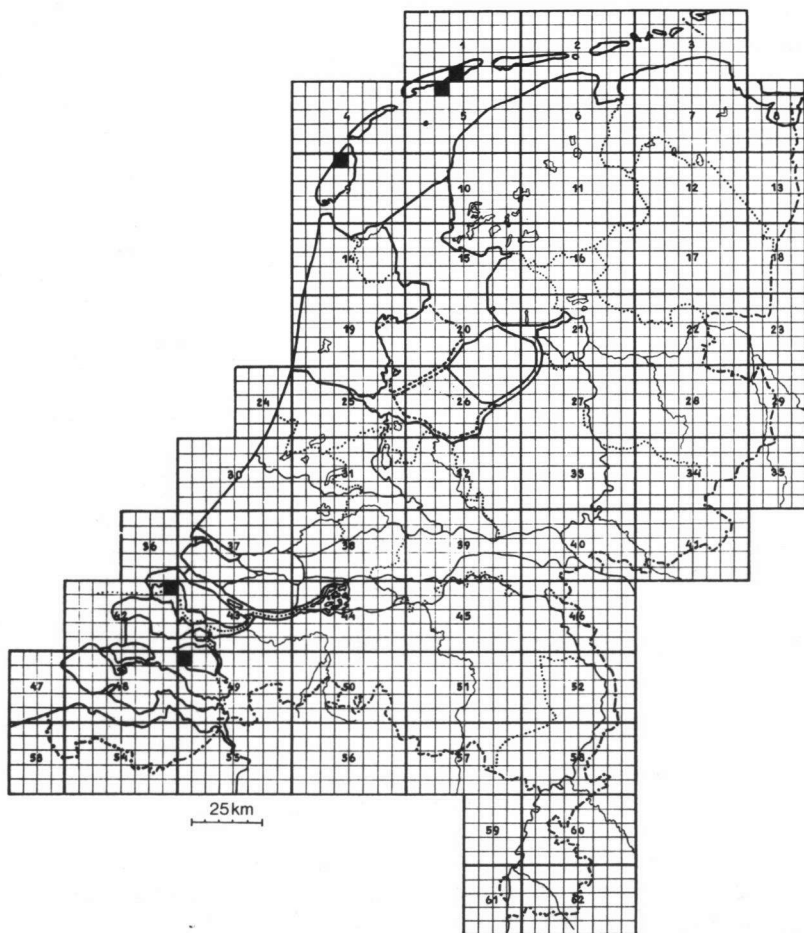

Fig. 2. De verspreiding van *Taraxacum wijtmaniae* Sterk et Fengler in Nederland.

soorten weinig zal voorkomen. Door de paarse bladstelen en nerven is de soort goed te onderscheiden van de eveneens sterk behaarde *T. chlorodes* Hagl.

Verspreiding

T. wijtmaniae is tot nu toe alleen in Nederland langs de kust gevonden in het Waddengebied en het Deltagebied (fig. 2); vermoedelijk is de soort niet zeldzaam.

Vindplaatsen: Terschellinger polder, herb. Van Soest 55908, 16.5.1976; Terschelling, Koegelwiek, herb. Van Soest 55871, 15.5.1976; Texel, Eijerlandse duinen, 7.5.1977, Oosterveld 07726-6; Grevelingenmeer, Veermansplaat, 6.5.1976, Oosterveld 01976705, 1; Tholen, Pluimpot, 5.5.1976, Oosterveld 019766411.

Oecologie

T. wijtmaniae komt voor op zandige, droge, niet of weinig bemeste weilanden binnen de

zilde sfeer, de soort kan ook worden aangetroffen in weilanden, die in matig intensief agrarisch gebruik zijn, op zilte bodems op zandige klei.

Uit de volgende beschrijvingen kan een indruk worden verkregen van de standplaatsen waarin de soort wordt gevonden.

Vindplaats 1: Weinig bemest weiland op De Grie, Oosterend, Terschelling, op de overgang van duinen naar kwelder, zandbodem, beweid door koeien en paarden. Bij zeer hoge waterstand in het najaar, de winter en het voorjaar geïnundeerd met zeewater.

Begeleidende soorten: *Hypochaeris radicata*, *Cerastium fontanum*, *Elytrigia repens*, *Lolium perenne*, *Poa pratensis*, *Rumex acetosella*, *Galium verum*, *Achillea millefolium*, *Bromus mollis*, *Plantago lanceolata*, *Leontodon autumnalis*; *Taraxacum* sectie *Vulgaria*: *T. atrovirens*, *T. hamatulum*, *T. hamatum*, *T. bracteatum*, *T. atactum*; *Taraxacum* sectie *Erythrosperma*: *T. rubicundum*, *T. tortilobum*.

Vindplaats 2: Groene Strand, West-Terschelling, ZO-helling, overgang van de duinen naar het lager gelegen groene strand, bodem kleiig zand op zand, niet beweid, niet bemest, veel recreatie en betreding in de zomer, in de winter bij zeer hoge vloed inundatie met zeewater.

Begeleidende soorten: *Plantago major*, *Lolium perenne*, *Poa pratensis*, *Galium verum*, *Festuca rubra*, *Achillea millefolium*, *Honkenya peploides* (halofiel), *Plantago coronopus* (halofiel); *Taraxacum* sectie *Vulgaria*: *T. obtusilobum*, *T. infestum*; *Taraxacum* sectie *Erythrosperma*: *T. scanicum*, *T. tortilobum*.

Vindplaats 3: Bemest weiland in Terschellinger polder, Terschelling, direct achter de Waddendijk, door koeien beweid, bodem zandige klei, zilt door kwel.

Begeleidende soorten: *Trifolium pratense*, *Cynosurus cristatus*, *Hordeum secalinum*, *Anthoxanthum odoratum*, *Plantago major*, *Potentilla anserina*, *Leontodon autumnalis*, *Lolium perenne*, *Poa pratensis*, *Poa trivialis*, *Festuca rubra*, *Bellis perennis*, *Ranunculus acris*, *Ranunculus sardous*, *Alopecurus bulbosus* (halofiel), *Juncus gerardii* (halofiel), *Glaux maritima* (halofiel); *Taraxacum* sectie *Vulgaria*: *T. adami*, *T. hamatum*, *T. bracteatum*, *T. haematicum*, *T. fulgidum*, *T. cordatum*, *T. planum*, *T. olitorium*, *T. copidophyllum*.

T. wijtmaniae is genoemd naar mevrouw J. M. L. van Soest-Wijtmán, wijlen de echtgenote van Prof. Dr. Ir. J. L. van Soest. Mevrouw Van Soest heeft veel beschrijvingen van soorten, die door haar echtgenoot voor het eerst werden gepubliceerd, op knappe wijze met tekeningen geïllustreerd. Voor voorbeelden zie HAGENDIJK, VAN SOEST & ZEVENBERGEN (1975); de tekeningen zijn gesignd „J. M. L. v. S. W.”

Voor de gebruikte nomenclatuur zie HEUKELS-VAN OOSTSTROOM (1977) en voor die der *Taraxacum*-soorten VAN SOEST, HAGENDIJK & ZEVENBERGEN (1970–1973).

De auteurs zijn veel dank verschuldigd aan Prof. Dr. Ir. J. L. van Soest voor hulp bij de afgrenzing der soort en de latijnse beschrijving en voor het determineren der *Taraxacum* spec. en aan de heer H. J. Koerts-Meijer, illustrator Vakgroep Bijzondere Plantkunde, voor het tekenen van het holotype.

Literatuur

- HAGENDIJK, A., J. L. VAN SOEST & H. A. ZEVENBERGEN, 1975. *Taraxacum* Wigg., in *Flora Neerlandica* 4 (9), Amsterdam.
- HEUKELS-VAN OOSTSTROOM, 1977. *Flora van Nederland*, 19e druk. Groningen.
- SOEST, J. L. VAN, A. HAGENDIJK & H. A. ZEVENBERGEN, 1970–'73. *Atlas of leaf shapes of Taraxacum species from the Netherlands*. Rijksherbarium, Leiden.

Summary

Description of *Taraxacum wijmaniae*, spec. nov. The species occurs in the coastal area of the Netherlands mostly on sandy, somewhat saltish soils. Some details of its distribution and ecology are given. The species is named after the wife of Prof. J. L. van Soest, the late Mrs. J. M. L. van Soest née Wijtman, who beautifully illustrated so many of the species published by her husband.